

Hooggeleerde heer Legemaate, beste Johan,

De prof. mr. H.D.C. Roscam Abbing-penning is een penning van verdienste voor een persoon die zich over een langere periode wetenschappelijk verdienstelijk heeft gemaakt voor het Nederlandse en/of Europese gezondheidsrecht. Bij de toekenning let het bestuur op (i) de wetenschappelijke kwaliteit en originaliteit van de wetenschappelijke bijdragen, (ii) de verdiensten voor het gezondheidsrecht op bestuurlijk en ander vlak, en (iii) de duur van de periode waarin de betrokkene zich voor het gezondheidsrecht heeft ingezet. Dat het bestuur van de Vereniging besloten heeft deze penning aan jou toe te kennen behoeft eigenlijk geen toelichting, gelet op jouw enorme verdiensten voor het gezondheidsrecht in de volle breedte, zowel op het gebied van onderzoek, onderwijs alsook op bestuurlijk en maatschappelijk gebied.

Je begon je loopbaan op 24-jarige leeftijd als juridisch medewerker bij de Stichting PVP, waar je je bezighield met het psychiatrisch patiëntenrecht – een onderwerp dat jou nog steeds nauw aan het hart ligt. Tijdens deze periode schreef je ook een proefschrift over de rechtspositie van vrijwillig opgenomen psychiatrische patiënten, waarop je aan de Universiteit van Amsterdam promoveerde bij prof. mr. H.J.J. Leenen. Daarna werkte je bijna 20 jaar als coördinator gezondheidsrecht bij de KNMG. Al op 34-jarige leeftijd werd je echter ook hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Met een korte onderbreking was je daarna tot op heden steeds hoogleraar. Dat betekent dat je de langst zittende hoogleraar uit de geschiedenis van het Nederlandse gezondheidsrecht bent. Je hield maar liefst drie maal een oratie: aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Vrije Universiteit Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam. En eigenlijk hadden het er nog meer kunnen zijn, want de laatste jaren ben je in feite driedubbel hoogleraar: aan de juridische faculteit van de UvA, aan de medische faculteit van het AMC en – na het samengaan van van de Amsterdamse academische ziekenhuizen – ook weer aan de medische faculteit van het VUmc. Ondertussen vervulde je nog diverse andere functies. Zo was je bijvoorbeeld van 2005 tot 2012 voorzitter van de Vereniging voor Gezondheidsrecht, was je lid van diverse commissies en adviesraden, waaronder de Gezondheidsraad, en ben je tot op de dag van vandaag lid-jurist van het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg.

Wetenschap

Jouw wetenschappelijke publicaties zijn niet alleen in kwantitatief opzicht, maar ook in kwalitatief opzicht indrukwekkend te noemen. Voor de jaarvergaderingen van de Vereniging voor Gezondheidsrecht van 1994 en 2002 schreef je twee boeiende preadviezen, waarvan het bestuur uit zeer betrouwbare bron heeft vernomen dat deze tot de best sellers onder de preadviezen behoren. Het preadvies uit 2002 ging over de (dubbel)rol van de arts die geconfronteerd wordt met schaarste in de zorg. Veel van wat jij toen schreef is nog steeds actueel en zou in het preadvies dat vandaag centraal staat niet hebben misstaan. En jouw preadvies 'Goed recht' uit 1994 is – 30 jaar na dato – nog steeds zeer lezenswaardig. Je schreef daarin al over de juridisering van de gezondheidszorg en was je tijd daarmee ver vooruit.

Je was ruim 20 jaar lid van de redactie van het Tijdschrift voor Gezondheidsrecht, waarvan een groot aantal jaren als hoofdredacteur. Niet alleen voor het TvGR, maar ook voor onder andere het Nederlands Juristenblad en de Nederlandse Jurisprudentie schreef je talloze artikelen en annotaties. Je was betrokken bij een groot aantal wetsevaluaties, waarvan een deel als projectleider. En je bent hoofdredacteur van het Handboek gezondheidsrecht. Deze publicaties bestrijken een breed terrein van het gezondheidsrecht, waaronder het patiëntenrecht in het algemeen – en het psychiatrisch

patiëntenrecht in het bijzonder –, euthanasie, abortus, tuchtrecht, klachtrecht, incidenten en calamiteiten en toezicht op de kwaliteit van zorg.

De plaats van wetgeving binnen het gezondheidsrecht had altijd jouw bijzondere aandacht. Opvallend was daarin steeds hoeveel oog jij had voor de verbinding en wisselwerking tussen wetgeving, de medische ethiek en de medische praktijk. Als geen ander heb jij gewezen op het belang om ook te kijken naar de effecten van wetgeving en de wijze waarop in de praktijk met rechtsregels wordt omgegaan. Daardoor ontstaat bij juristen niet alleen meer inzicht in de uitvoerbaarheid van wetgeving en in de noodzaak om de soms hooggespannen verwachtingen van wat met wetgeving kan worden gerealiseerd te nuanceren, maar ook in hoe deze rechtsregels beter kunnen worden vormgegeven. Meer focus op de wisselwerking met de medische praktijk draagt dus bij aan betere wetgeving – en daarmee aan de ontwikkeling van het gezondheidsrecht.

Onderwijs

Ook binnen het onderwijs heb je je bijzonder verdienstelijk gemaakt, onder andere doordat je ervoor gezorgd hebt dat aan de juridische faculteit van de UvA een eigenstandige masteropleiding gezondheidsrecht is gecreëerd. Inmiddels is deze uitgegroeid tot een populaire master die jaarlijks zo'n 50 studenten uit heel Nederland trekt. Dat dit gelukt is, is vooral te danken aan jouw tomeloze inzet voor het onderwijs. Illustratief voor de impact en het succes van deze masteropleiding is een anekdote die jij begin dit jaar op LinkedIn postte, waarin je verslag deed van een zitting van het Centraal Tuchtcollege waaraan jij als lid-jurist deelnam. Het betrof een zitting over een klacht die de Inspectie had ingediend tegen een arts. Ter zitting werd namens de Inspectie het woord gevoerd door een jurist die ooit de UvA master gezondheidsrecht volgde. De arts werd bijgestaan door een advocaat van een kantoor waar meerdere afgestudeerden van de master werken. En tijdens de zitting werd een annotatie aangehaald die weer een andere oud-student had geschreven bij de uitspraak in eerste aanleg. Jouw studenten weten dus hun weg te vinden naar tal van interessante banen binnen het gezondheidsrecht. Illustratief voor jouw betrokkenheid bij de studenten zijn de persoonlijke felicitaties aan de afgestudeerden die jij op LinkedIn post na elke ronde buluitreikingen en vaak ook na de carrièrestappen waarover jouw oud-studenten daarna nog rapporteren.

Legemaate als persoon

Wij hebben een aantal mensen die veel met jou hebben samengewerkt gevraagd om jou als persoon te kenschetsen. Kort gezegd, is dat betrouwbaar, bescheiden en betrokken. En eigenlijk zelfs: *buitengewoon* betrouwbaar, bescheiden en betrokken. Je komt afspraken na, bent altijd op tijd, goed bereikbaar, je antwoordt snel op e-mails en belt altijd terug. Over jou worden opvallend vaak de woorden 'efficiënt', 'gestructureerd' en 'gedegen' genoemd. Je bent een zeer goede manager. Je weet van alle mensen binnen 'jouw' secties precies waar ze mee bezig zijn, zonder je daar al teveel mee te bemoeien. Maar als het echt nodig is, dan ben je er. Meerdere mensen zeggen dat jij een 'man met het hart op de goede plaats' bent en 'iemand die oog heeft voor anderen'. Collega's vinden het fijn om met jou samen te werken. We gaan je zeker missen.

Emeritaat

Op 21 juni a.s. zal je jouw afscheidsrede houden en per 1 september a.s. ga je dan echt met emeritaat. Zelf zeg je dat je daarna gaat 'lummelen', maar wat versta jij daaronder? De opmerkelijke gezondheidsjurist heeft natuurlijk gelezen dat de Kroon jou per 1 januari jl. nog heeft benoemd als voorzitter van de Regionale Toetsingscommissie euthanasie regio 5 (Noord-Babant en Limburg). Ook ben jij nog steeds lid-jurist van het Centraal Tuchtcollege, raadsheer-plaatsvervanger van het Gerechtshof Den Bosch en toezichthouder van een ziekenhuis. Begin deze week zei je dat je

eventueel nog wel voor adviezen en beperkte opdrachten beschikbaar wilt zijn. Wat jij onder 'lummelen' verstaat is voor velen een full-time job. De efficiëntie waarmee jij deze taken uitvoert is veelzeggend voor jouw enorme kennis en ervaring.

Tot slot

Beste Johan, het bestuur van de Vereniging spreekt grote waardering uit voor alles wat jij voor het gezondheidsrecht hebt betekend. Heel veel dank daarvoor! Wij hopen dat we nog af en toe getuige mogen zijn van dat 'lummelen' en wensen jou alle goeds toe voor de toekomst!

Utrecht, 12 april 2024